

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sergiu Brigai, de avocatul Radu Dumneanu în numele inculpaților Guja Dumitru și Stoianov Vasilii, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2016, în privința inculpaților

Guja Dumitru xxxxx, născut la
xx xxxxxxxx xxxx în s. xxxx xxxxxxxx, r-nul xxxxxxxx,
locuitor al or. xxxxxxxx, str. xxxxxxxx xxx, ap. xxx,
cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;

Guja Alexandru xxxxx, născut
la xx xxxxxxxxxx xxxx, originar și locuitor al s. xxxx
xxxxxxx, r-nul xxxxxxxx, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale;

Stoianov Vasilii xxxxxxxx,
născut la xx xxxxxx xxxx, originar și locuitor al s.
xxxxxxx r-nul xxxxxxxx cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.

Termenul de examinare
instanța de fond: 05.11.2012 – 11.04.2014,
instanța de apel: 10.09.2014 – 24.11.2016,
instanța de recurs: 08.02.2017 – 04.04.2017.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni din 11 aprilie 2014, Guja Dumitru, Guja Alexandru și Stoianov Vasilii au fost achitați de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 46, 290 alin. (2) lit. b) Cod penal, din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii.

2. Instanța de fond a constatat că inculpații Guja D., Stoianov V. și Guja A. se învinuiesc că, începând cu luna februarie 2012, au devenit membri activi ai unui grup criminal organizat, creat de către persoane neidentificate de către organele de urmărire penală, din care făcea parte și Galoi V., urmărirea penală în privința căruia a fost încetată în baza art. 290 alin. (3) Cod penal, precum și alte persoane neidentificate, fiecare avându-și rolul său strict stabilit, ilegal asigurau purtarea-păstrarea, procurarea-comercializarea armelor de foc și munițiilor, fără autorizație corespunzătoare.

În luna februarie 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Stoianov V. a primit de la persoane neidentificate două calupuri de TNT (trinitrotoluen) cu fitiluri și capsule detonante electrice de model „ЭДП” și o grenadă antitanc reactivă de model „ПИГ-26 АГЛЕНЬ”, pe care le-a transmis lui Guja D., care la rândul său, la 03 aprilie 2012, le-a comercializat lui Galoi V. contra sumei de 800 dolari SUA, din care 600 dolari SUA i-a transmis lui Stoianov V., iar restul 200 dolari SUA i-a luat el.

În luna mai 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Guja D. a primit de la Stoianov V. un lansator de grenade antitanc reactiv de model „МУХА”, pe care la 24 mai 2012, pe traseul Căușeni-Bender, l-a vândut lui Galoi V. contra sumei de 700 dolari SUA, din care, 500 dolari SUA i-a transmis lui Stoianov V., iar restul 200 dolari SUA i-au rămas lui.

În perioada mai-iunie 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Guja D. și Guja A. au primit de la Stoianov V. un lansator de grenade antitanc reactiv de model „ПИГ-18”, pe care ambii, la 03 iunie 2012, aflându-se la domiciliul lui Guja A., l-au comercializat lui Galoi V. contra sumei de 700 dolari SUA, din care 500 dolari SUA i-au transmis lui Stoianov V., iar restul 200 dolari SUA le-a rămas lor.

În luna iunie 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Guja Dumitru a primit de la Stoianov V. un pistol-mitralieră de model „AKS-74U”, cu încărcător și 32 de cartușe cal. 5,45×39 mm., pe care la 26 iunie 2012, în or. Căușeni, le-a comercializat lui Galoi V. contra sumei de 2000 dolari SUA.

La 18 septembrie 2012, Guja D. a primit de la Stoianov V. un lansator de grenade antitanc reactiv de model „RPG-18” (МУХА), două grenade defensive de model „F-1”, cu focoase, o grenadă ofensivă de model „RGD-5” cu focos, două detonatoare ale focoaselor de instruire-imitare de model „UZRGM”, un încărcător pentru pistol-mitralieră de tip „Kalașnikov” cal. 5,45×39 mm. și 35 cartușe cal. 5,45×39 mm., pe care, conform înțelegerii prealabile, în a doua jumătate a zilei, intenționa a le comercializa lui Galoi V., la domiciliul lui Guja A. din s. xxxxx xxxxxxxx, r-nul xxxxxxxx, dar în urma intervenției organelor de drept, toți membrii

grupării criminale au fost reținuți în flagrant, asupra lor fiind depistate și ridicate armele și munițiile nominalizate.

Instanța a reținut că probele au fost administrate prin intermediul lui Galoi V., infiltrat în calitate de agent sub acoperire, începând cu luna februarie 2012, fapt care însă a fost ascuns de instanță.

Este stabilit că Galoi V. a fost infiltrat în calitate de agent sub acoperire, însă nu poate fi verificat când și de către cine s-a dispus infiltrarea lui în această calitate, la dosar lipsind ordonanța de infiltrare, decizia privind desemnarea persoanelor împuternicite cu efectuarea măsurilor operative de investigare.

Contrar prevederilor art. 262, 274 Cod de procedură penală, denunțul făcut de către Galoi V., precum și pretinsele infracțiuni comise la 03 aprilie 2012, 24 mai 2012, 03 iunie 2012 și 26 iunie 2012, nici nu au fost înregistrate ca infracțiuni.

Nerespectarea acestor cerințe legale provoacă nulitatea acțiunilor organului de urmărire penală de administrare a probelor prin utilizarea măsurilor operative de investigare.

Totodată, în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond accesul apărării la proba cu martorul Galoi V. nu a putut fi asigurată, instanța fiind în imposibilitate să verifice proba dată prin mijloacele prevăzute de legea procesuală în cadrul ședinței de judecată.

În același timp, a fost stabilit că la data infiltrării, Galoi V. avea o datorie neonorată față de Guja D. și, fiind în imposibilitate să o restituie, era cointeresat în condamnarea acestuia, pentru a evita sau amâna restituirea datoriei.

Conform ordonanței din 19.09.2012, procesul penal în privința lui Galoi V. a fost încetat în temeiul art. 290 alin. (3) Cod penal, 275 alin. (9), 285 Cod de procedură penală.

Organul de urmărire penală, recunoscându-l culpabil pe Galoi V. de comiterea infracțiunilor comise în componența unui grup criminal organizat, a justificat încetarea procesului prin faptul că acesta a ajutat la descoperirea infracțiunilor și faptelor ilicite, a contribuit esențial la demascarea membrilor ei, a predat de bună voie armele și munițiile cumpărate, camuflând faptul că acesta a acționat în calitate de agent sub acoperire, infiltrat de autoritățile statului și nicidecum nu risca o condamnare, fiind liber în acțiunile sale de instigare, fiind un act inadmisibil din partea acuzării care reprezintă învinuirea din numele statului, având obligația de a fi obiectiv și de a contribui în limitele legii la înfăptuirea justiției, dar nu de a induce instanța în eroare, camuflând unele împrejurări pentru obținerea condamnării.

Or, probele administrate prin intermediul lui Galoi V. sunt inadmisibile.

Mai mult, Malic C. nefiind inclus în grupul persoanelor abilitate cu efectuarea acțiunilor de investigare operativă și urmărire penală pe cauza nr. 2011028068, în perioada februarie - septembrie 2012, până la etapa reținerii în flagrant, asigurarea tehnică a interceptărilor comunicărilor nu a fost realizată de către persoane abilitate prin lege - colaboratorii SIS RM în condițiile Legii privind activitatea operativă de investigații, cu aplicarea unor aparate de înregistrare video sau audio, ori alte mijloace tehnice, autorizate în modul stabilit de lege, că înregistrările video-audio, armele, munițiile și materialele explozive, recunoscute în calitate de corpuri delictive nu au fost ridicate în modul prevăzut de legea

procesuală de la Galoi V., acuzarea nu era în drept să administreze probele dobândite în mod ilegal de către IS al SIFT din cadrul DIF MAI RM, Malic C. și să le prezinte instanței în atestarea învinuirii formulate.

Astfel, sentința nu poate fi bazată pe informații operative de investigații dacă aceste activități nu au fost înregistrate și autorizate procesual.

Proveniența armelor, munițiilor sau substanțelor explozive pe care procurorul le-a ridicat de la Malic C., apoi le-a supus expertizării, rămâne fără o confirmare procesual-legală, procesele-verbale de ridicare a înregistrărilor video-audio a armelor și/sau munițiilor fiind întocmite de procurorul Lilian Cociu, iar ridicarea acestora s-a efectuat de la IS al SIFT din cadrul DIF MAI RM, Malic C., care pe cauză nu are un statut atribuit legal, dar nu de la sursa primară Galoi V.

Or, rapoartele de expertiză nr. 1173/1174 din 06.04.2012, nr. 1897 din 28.05.2012, nr. 2104 din 05.06.2012, nr. 2485/2486 din 20.07.2012 nu au putere probantă, nefiind stabilită proveniența armelor, munițiilor sau explozivelor prezentate experților.

Acțiunile lui Galoi V. au avut efectul unei instigări la săvârșirea infracțiunilor imputate din partea autorităților statului, iar acuzarea n-a administrat probe care să confirme că infracțiunea ar fi fost săvârșită fără intervenția lui Galoi V. Astfel, fiind folosite în exclusivitate rezultatele unei intervenții inadmisibile, procesul penal este evident lipsit de caracterul echitabil prevăzut de art. 6 al CEDO.

Mai mult, pe parcursul examinării cauzei nu au fost administrate probe care să demonstreze cu certitudine activitatea criminală a inculpaților Stoianov V. și Guja A., ca membri activi ai unui grup criminal organizat.

3. Procurorul în Procuratura r-nului Căușeni, Maria Cojocar, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Guja D. și Stoianov V. să fie condamnați în baza art. 42 alin. (2), 46, 290 alin. (2) lit. b) Cod penal la 6 ani închisoare, iar Guja A. să fie condamnat în baza art. 42 alin. (2), 46, 290 alin. (2) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare.

Apelanta a indicat că instanța de fond incorect a apreciat probele acuzării, considerându-le ca fiind administrate cu încălcarea cerințelor legale care au dus la nulitatea acțiunilor organului de urmărire penală.

Conform art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Inculpații nu au contestat actele procedurale întocmite în cadrul desfășurării procesului penal, iar acțiunile de investigație s-au efectuat cu autorizarea judecătorului de instrucție.

Totodată, instanța de fond incorect a considerat că mijloacele de probă au fost dobândite ca urmare a instigării din partea agentului sub acoperire, fiindu-le încălcat inculpaților dreptul la un proces echitabil. Or, din înregistrările audio și video nu rezultă exercitarea presiunii sau influență asupra inculpaților pentru a comite infracțiunea.

3.1. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Cătălin Scutelnic, a declarat apel suplimentar, prin care a solicitat condamnarea inculpaților conform învinuirii formulate.

Apelantul a invocat că instanța de fond incorect a stabilit încălcarea procedurii de pornire a urmăririi penale conform art. 274 Cod de procedură penală, cauza penală fiind disjunsă prin ordonanța procurorului de la o altă cauză penală pe faptul bănuielii rezonabile privind traficul de arme comis de inculpați.

Constatarea instanței de fond privind limitarea accesului apărării la martorul Galoi V. este eronată, or, la finele urmăririi penale inculpații și apărarea au făcut cunoștință cu toate materialele cauzei, studiind și declarațiile martorului și acțiunile procesuale efectuate cu participarea acestuia.

Totodată, neinclusiunea lui Malic C. în grupul de urmărire penală a fost greșit interpretată de instanța de fond.

Nu au fost administrate probe care să demonstreze că înregistrarea din 03.04.2012 a fost efectuată la 22.03.2012, adică anterior autorizării și datei la care se pretinde.

Instanța de fond a neglijat declarațiile martorului Malic C. care a confirmat că Galoi V. acționa ca persoană infiltrată, iar toate munițiile procurate în timpul achizițiilor de control i le transmitea lui, ulterior fiind ridicate de procuror, lipsind careva temeieri de respingere a probei date.

Nu a fost probată nici instigarea inculpaților la comiterea infracțiunii din partea lui Galoi V., obiectele infracțiunii fiind interzise în circuitul civil, acestea nu pot fi deținute, procurate, obținute în mod liber pe teritoriul Republicii Moldova și pot proveni doar ca urmare a unei activități ilegale, acțiune care nu a fost întreprinsă de Galoi V.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2016, ambele apeluri au fost admise, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Guja Dumitru a fost condamnat în baza art. 42 alin. (2), 46, 290 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare.

În temeiul art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, drept recompensă pentru încălcarea drepturilor în cadrul instrumentării cauzei penale, i-a fost redus termenul pedepsei până la 2 ani și 6 luni închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

Guja Alexandru a fost condamnat în baza art. 42 alin. (2), 46, 290 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 2 ani 6 luni închisoare.

În temeiul art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, drept recompensă pentru încălcarea drepturilor în cadrul instrumentării cauzei penale, i-a fost redus termenul pedepsei până la 2 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

Stoianov Vasilii a fost condamnat în baza art. 42 alin. (2), 46, 290 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 2 ani 6 luni închisoare.

În temeiul art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, drept recompensă pentru încălcarea drepturilor în cadrul instrumentării cauzei penale, i-a fost redus termenul pedepsei până la 2 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

Instanța de apel a constatat că, începând cu luna februarie 2012, inculpații Guja D., Stoianov V. și Guja A. au devenit membri activi ai unui grup criminal organizat, creat de către persoane neidentificate de către organele de urmărire penală, din care făcea parte și Galoi V., urmărirea penală în privința căruia a fost încetată în baza art. 290 alin. (3) Cod penal, precum și alte persoane neidentificate, fiecare avându-și rolul său strict stabilit, ilegal asigurau purtarea-păstrarea, procurarea-comercializarea armelor de foc și munițiilor, fără autorizație corespunzătoare.

În luna februarie 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Stoianov V. a primit de la persoane neidentificate două calupuri de TNT (trinitrotoluen) cu fitiluri și capsule detonante electrice de model „ЭДП” și o grenadă antitanc reactivă de model „РПГ-26 Аглень”, pe care le-a transmis lui Guja D., care la rândul său, la 03 aprilie 2012, le-a comercializat lui Galoi V. contra sumei de 800 dolari SUA, din care 600 dolari SUA i-a transmis lui Stoianov V., iar restul 200 dolari SUA i-a luat el.

În luna mai 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Guja D. a primit de la Stoianov V. un lansator de grenade antitanc reactiv de model „MYXA”, pe care la 24 mai 2012, pe traseul Căușeni-Bender, l-a vândut lui Galoi V. contra sumei de 700 dolari SUA, din care, 500 dolari SUA i-a transmis lui Stoianov V., iar restul 200 dolari SUA i-au rămas lui.

În perioada mai-iunie 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Guja D. și Guja A. au primit de la Stoianov V. un lansator de grenade antitanc reactiv de model „РПГ-18”, pe care ambii, la 03 iunie 2012, aflându-se la domiciliul lui Guja A., l-au comercializat lui Galoi V. contra sumei de 700 dolari SUA, din care 500 dolari SUA i-au transmis lui Stoianov V., iar restul 200 dolari SUA le-a rămas lor.

În luna iunie 2012, într-un loc neidentificat de către organul de urmărire penală, Guja D. a primit de la Stoianov V. un pistol-mitralieră de model „AKS-74U”, cu încărcător și 32 de cartușe cal. 5,45×39 mm., pe care la 26 iunie 2012, în or. Căușeni, le-a comercializat lui Galoi V. contra sumei de 2000 dolari SUA.

La 18 septembrie 2012, Guja D. a primit de la Stoianov V. un lansator de grenade antitanc reactiv de model „RPG-18” (MYXA), două grenade defensive de model „F-1”, cu focoase, o grenadă ofensivă de model „RGD-5” cu focos, două detonatoare ale focoaselor de instruire-imitare de model „UZRGM”, un încărcător pentru pistol-mitralieră de tip „Kalașnikov” cal. 5,45×39 mm. și 35 cartușe cal. 5,45×39 mm., pe care, conform înțelegerii prealabile, în a doua jumătate a zilei, intenționa a le comercializa lui Galoi V., la domiciliul lui Guja A. din s. xxxxx-xxxxxxx, r-nul xxxxxxxx, dar în urma intervenției organelor de drept, toți membrii grupării criminale au fost reținuți în flagrant, asupra lor fiind depistate și ridicate armele și munițiile nominalizate.

Inculpații nu au recunoscut vina, însă aceasta este dovedită pe deplin prin probele administrate, acțiunile lor urmând a fi încadrate în baza art. 42 alin. (2), 46, 290 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca purtarea, păstrarea, procurarea, comercializarea ilegală, în cadrul unui grup criminal organizat, a armelor de foc și munițiilor fără autorizația corespunzătoare, de două sau mai multe persoane.

Totodată, urmează a fi declarate nule acțiunile procesuale ale organului de urmărire penală, și anume:

procesul-verbal din 18.04.2012 privind interceptarea convorbirilor telefonice din 16.04.2012 între Guja D. și Galoi V.;

procesul-verbal din 28.04.2012 privind interceptarea convorbirilor telefonice a lui Guja D. efectuate la 24.04.2012;

procesul-verbal din 04.06.2012 privind interceptarea convorbirilor telefonice din 23.05.2012 între Guja D. și Galoi V.;

procesul-verbal din 06.06.2012 privind interceptarea convorbirilor telefonice efectuate între Guja D. și Galoi V. la 24.05.2012;

procesul-verbal din 06.06.2012 privind interceptarea convorbirilor telefonice ale lui Guja D. efectuate la 29.05.2012;

procesul-verbal din 06.06.2012 privind interceptarea convorbirilor telefonice efectuate între Guja D. și Galoi V. la 03.06.2012.

Conform art. 132⁹ alin. (7) Cod de procedură penală, în termen de 24 de ore după expirarea termenului de autorizare a interceptării, organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul întocmește la finele fiecărei perioade de autorizare, un proces-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor. Alin. (8) prevede că procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor trebuie să conțină: data, locul și ora întocmirii, funcția persoanei care a efectuat măsura specială de investigații, numărul cauzei penale în cadrul căreia s-a efectuat măsura specială, mențiunea cu privire la ordonanța procurorului și încheierea judecătorului de instrucție privind autorizarea măsurii speciale, datele de identitate și de identificare tehnică ale subiectului ale cărui comunicări au fost interceptate și înregistrate, perioada în care s-a efectuat interceptarea comunicărilor, mențiunea privind utilizarea mijloacelor tehnice, alte informații relevante obținute în urma interceptării și înregistrării comunicărilor referitoare la identificarea și/sau localizarea unor subiecți, cantitatea și numărul de identificare al purtătorilor materiali pe care a fost înregistrată informația, numărul de comunicări stenografiate. La procesul-verbal se anexează stenograma comunicărilor care au importanță pentru cauza penală. Potrivit alin. (9), stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au importanță pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sunt cunoscute, ale căror comunicări sunt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și persoana pe care o apără. Fiecare pagină a procesului-verbal de interceptare și a stenogramei se semnează de către persoana care le-a întocmit. La procesul-verbal se anexează în original suportul pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcându-se mențiune despre împachetarea și sigilarea acestuia. Conform alin. (10) comunicările interceptate și înregistrate se redau în limba în care a avut loc

comunicarea, în cazul în care comunicarea a avut loc într-o altă limbă decât cea de stat, comunicarea se traduce în limba în care se desfășoară procesul penal de către un traducător autorizat. Alin. (11) prevede că la sfârșitul perioadei autorizate pentru interceptarea și înregistrarea comunicării, organul de urmărire penală prezintă procurorului procesul-verbal al interceptării și suportul în original pe care a fost înregistrată informația. Potrivit alin. (12), procurorul, după verificarea corespunderii conținutului procesului-verbal și a stenogramelor cu conținutul înregistrărilor, prin ordonanță decide asupra pertinentei acestora pentru cauza penală și dispune care comunicări urmează a fi transcrise pe un suport aparte.

Art. 251 alin. (1) Cod procedură penală prescrie că încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluia act.

Astfel, acțiunile procesuale privind interceptarea convorbirilor telefonice menționate supra urmează a fi declarate nule, deoarece au fost realizate în afara cadrului legal prevăzut de art. 132⁹ Cod procedură penală, nefiind întocmite procesele-verbale, fără stenografierea și autentificarea conținutului convorbirilor și nu a fost decis prin ordonanță asupra pertinentei acestora.

Totodată, prin ordonanța din 24.05.2012 s-a dispus efectuarea achiziției de control de către Galoi V. a unui aruncător de grenade RPG la prețul de 700 dolari SUA de la figurantul Guja D. și posibilii complici.

Prin ordonanța din 03.06.2012 s-a dispus efectuarea achiziției de control de către Galoi V. a unui aruncător de grenade RPG 18 la prețul de 700 dolari SUA de la figurantul Guja D. și posibilii complici.

Prin ordonanța din 26.06.2012 s-a dispus efectuarea achiziției de control de către Galoi V. a unui pistol-mitralieră de model AKS-74 cu încărcător și cartușe la prețul de 2000 dolari SUA de la figurantul Guja Dumitru și posibilii complici.

Fiind stabilit că în cadrul urmăririi penale s-au eliberat sumele de 700 dolari SUA, 2000 dolari SUA din contul articolului „Cheltuieli speciale” al MAI, la dosar au fost anexate xerocopiile unor bancnote în valută străină - dolari SUA, care însă nu au fost examinate, nu s-a întocmit proces-verbal de examinare și nu au fost recunoscute ca corpuri delictive.

Acțiunile inculpaților nu au avut efect de provocare și în cauză nu se constată provocarea lui Guja D., Guja A. și Stoianov V. la săvârșirea infracțiunii incriminate.

La stabilirea pedepsei inculpaților, instanța de apel a menționat că ține cont că la faza urmăririi penale au fost admise acțiuni care au afectat drepturile acestora la un proces echitabil, **acțiuni descrise în pct. 8.6-8.7 din decizie**, urmând a fi aplicate prevederile art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, potrivit căror, dacă în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări ale drepturilor inculpatului, precum și s-au stabilit din vina cui au fost comise aceste încălcări, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept recompensă pentru aceste încălcări.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sergiu Brigai, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel corect a stabilit vinovăția inculpaților, însă neîntemeiat a declarat ca fiind nule acțiunile procesuale privind interceptarea convorbirilor telefonice.

La adoptarea soluției, instanța de apel a reținut că acțiunile procesuale au fost efectuate contrar prevederilor art. 132⁹ Cod de procedură penală, normă care nu era în vigoare la momentul efectuării acestor acțiuni.

Or, art. 132⁹ Cod de procedură penală a fost introdus prin Legea nr. 66 din 05.04.12 publicată în MO155-159/27.07.12, art. 510, și a intrat în vigoare la 27.10.2012, iar procesele-verbale la care se referă instanța au fost întocmite în perioada 18.04.2012-03.06.2012.

Art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că la desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale, motivele invocate de instanța de apel la declararea nulă a probelor vizate fiind neîntemeiate.

Prin urmare, este neîntemeiată soluția instanței de reducere a pedepsei inculpaților drept recompensă pentru încălcările depistate în conformitate cu art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală.

Totodată, pedeapsa stabilită de instanța de apel nu corespunde principiului proporționalității și scopului prevăzut în art. 61 Cod penal privind restabilirea echității sociale, corectarea inculpaților și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestora, cât și altor persoane.

Instanța de apel nu a ținut cont că inculpații au comis o infracțiune gravă, acționând în grup criminal organizat, prin acțiunile lor punând în pericol securitatea națională, obiectul infracțiunii constituind arme și muniții de război, chestiunea de individualizare a pedepsei fiind un proces obiectiv de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului.

În același timp, raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiunea comisă, cum acesta își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi conduita bună a infractorului, străduința depusă pentru înlăturarea rezultatului infracțiunii sau pentru repararea pagubei cauzate, comportamentul sincer în cursul procesului.

Astfel, în raport cu elementele invocate, nu au fost stabilite careva temeieri de a crede că inculpații se pot corecta fără a executa pedeapsa închisorii stabilite.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Radu Dumneanu, în numele inculpaților Guja D. și Stoianov V., în care solicită casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a indicat că în circumstanțele în care asigurarea tehnică a acțiunilor de înregistrare video la momentul când au fost ridicate de procurorul Lilian Cociu era de competența angajaților SIS, nu a fost stabilită perioada de timp și modul în care a obținut colaboratorul de poliție Malic C. înregistrările video

anexate de procuror în calitate de corpuri delictive, prezentate și examinate în instanță.

Or, procesele-verbale de ridicare a înregistrărilor video, procesele-verbale de examinare a acestora și ordonanțele prin care s-a dispus recunoașterea în calitate de corpuri delictive sunt ilegale.

Astfel, în cazul proceselor-verbale de ridicare a discurilor cu înregistrări ale discuțiilor, având ca obiect presupuse conversații în legătură cu faptele incriminate inculpaților, nu a fost stabilit cum înregistrările și obiectele au ajuns la colaboratul de poliție Malic C., cine a efectuat aceste înregistrări, câte copii s-au făcut de pe înregistrări, unde au fost utilizate acestea și în ce mod, dacă s-au făcut copii sau montaj al înregistrărilor, dacă înregistrările conțin informația integrală și de ce în procesele-verbale de ridicare și examinare a înregistrărilor nu s-a reflectat informația cu privire la efectuarea copiilor.

Totodată, calitatea lui Galoi V. de agent sub acoperire a fost indicată de acuzare doar după prezentarea în instanța de fond a multiplelor probe care demonstrează că acesta este un provocator care acționează sub îndrumarea organelor de drept.

Rolul de instigator al agentului sub acoperire Galoi V. este evident din discuțiile acestuia cu Guja D., în care îi promite ultimului că, în cazul în care acesta va efectua acțiunile solicitate, el va avea posibilitate să-i întoarcă datoria și să-l ajute să obțină autorizațiile necesare pentru transportarea pasagerilor.

Instanța de apel, fără a examina probele în cadrul cercetării judecătorești în ordine de apel, a interpretat greșit înregistrările prezentate, care conțin afirmația lui Guja D. la momentul impunerii acestuia de către Galoi V. de a obține informații despre persoane dispuse să comercializeze uraniu, în care acesta indică că „nu vrea să pună deget pe deget”, iar Galoi V. încearcă să-l convingă că are încredere doar în el.

În același timp, membrul grupului de urmărire penală Malic C., la ridicarea obiectelor care, ulterior, au fost ridicate de procuror și recunoscute în calitate de probe, a încălcat flagrant prevederile art. 57 alin. (2) pct. 6), 93, 128, 260 Cod de procedură penală. Astfel, materialele cauzei nu conțin mijloace de probă care ar confirma modalitatea de administrare a probelor de către membrul grupului de urmărire penală Malic C.

Probele administrate de apărare, precum și cele ale acuzării confirmă fabricarea unui dosar penal prin folosirea provocării și creării artificiale a datelor despre apartenența lui Guja D. și Stoianov V. la un presupus grup criminal.

Mai mult, la materialele cauzei, contrar afirmațiilor lui Malic C., nu există o sesizare înregistrată în Registrul nr. 1 de evidență a infracțiunilor, lipsind o ordonanță de pornire a urmăririi penale în privința lui Guja D. în baza art. 290 alin. (2) Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit art. 394 alin. (3) pct. 2), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului și motivele pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acușării.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept incriminate inculpaților în rechizitoriu, și nu a indicat motivele pentru care a respins toate probele aduse în sprijinul acușării;

b) în partea descriptivă a sentinței nu se conține motivarea în drept și în fapt a soluției de achitare a inculpaților pe motivul *lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii*.

Prin urmare, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum

și motivele adoptării soluției date. Conform art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*). Sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului deciziei atacate, corect statuând că sentința este nefondată (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a rejudecat pricina potrivit regulilor generale, deoarece nu a judecat cauza în raport cu toate circumstanțele de fapt și de drept invocate în rechizitoriu, inclusiv nu a constatat faptele imputate ca în rechizitoriu, nefiind indicat statutul mărfii comercializate de către inculpați și probele care îl confirmă;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, neindicând motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării.

Or, doar mențiunea că: „*acțiunile inculpaților nu au avut efect de provocare și în cauză nu se constată provocarea lui Guja D., Guja A. și Stoianov V. la săvârșirea infracțiunii incriminate*”, nu corespunde exigențelor de evaluare a probelor și circumstanțelor pricinii, prescrise în art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală;

c) nu a indicat clar și concret care probe și acte procedurale ale acușării au fost declarate nule, care au fost respinse și care au fost puse la baza sentinței de condamnare - pe fiecare episod în parte, lipsind și argumentările legale în acest sens.

Pe lângă aceasta, a indicat că probele și acțiunile lovite de nulitate sunt **acțiuni descrise în pct. 8.6-8.7 din decizie**, însă asemenea puncte în descriptivul deciziei adoptată nici nu există;

d) neîntemeiat a aplicat prevederile art. 132⁹ Cod procedură penală, introdus prin Legea nr. 66 din 05.04.12, publicată în MO155-159/27.07.12, și care a intrat în vigoare din 27.10.2012, asupra acțiunilor procesuale efectuate pe caz până la această dată.

Or, conform art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursurile de pe rol sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sergiu Brigai și de avocatul Radu Dumneanu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2016, în privința inculpaților Guja Dumitru xxxxx, Guja Alexandru xxxx și Stoianov Vasilii xxxxxxxx, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 04 mai 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun